

	Nr. pag	Lecții
	8	Actualizarea cunoștințelor
	10	Evaluare inițială
UNITATEA 1 Elemente de cânt și notație muzicală	12	L1: Cântul vocal
	14	L2: Cântul instrumental
	16	L3: Portativ, cheie, notația semnelor de repetiție și a voltelor
	18	L4: Notația înălțimilor de note în cheia sol
	20	L5: Profilul melodic (repetare, direcție, mers treptat, salturi)
	22	L6: Notația duratelor de: notă întregă, doime, pătrime, optime și a pauzelor corespunzătoare
	24	L7: Șaisprezecimea
	26	L8: Legato de prelungire și de expresie
	28	L9: Punctul de prelungire
	30	Recapitulare. Evaluare
UNITATEA 2 Elemente de folclor și de relaționare a muzicii cu contextul cultural în care a fost creată	32	L1: Muzica și istoria românilor
	34	L2: Dansuri din diverse regiuni geografice
	36	L3: Tradiții și obiceiuri
	38	Recapitulare. Evaluare
	39	Recapitulare pentru unitățile 1 – 2
	40	Evaluare sumativă
UNITATEA 3 Măsurile și gesturile dirijorale	42	L1: Măsurile de 2 și de 4 timpi
	44	L2: Măsura de 3 timpi
	46	L3: Gesturi dirijorale
	48	L4: Măsurile și gesturile dirijorale. Consolidare
50	Recapitulare. Evaluare	
UNITATEA 4 Gama majoră și gama minoră	52	L1: Tonul și semitonul
	54	L2: Gama Do Major
	56	L3: Gama la minor
	58	Recapitulare. Evaluare
UNITATEA 5 Termeni de mișcare, elemente de dinamică și de timbralitate	60	L1: Tempoul
	62	L2: Nuanțele
	64	L3: Timbrul vocal
	66	L4: Timbrul instrumental
	68	L5: Ansambluri vocale și instrumentale
	70	Recapitulare. Evaluare
	71	Recapitulare pentru unitățile 3 – 5
72	Evaluare finală	
73	Repertoriu de cântece	
80	Fișă de observare sistematică a activității și a comportamentului elevilor	

Deșteaptă-te, române!
Imnul de stat al României

Versuri: Andrei Mureșanu

Muzica după Anton Pann

Tempo di marcia

mf

1. Deș - teap - tă-te, ro - mâ - ne, din som - nul cel de

moar - te În ca - re te-a - dăn - ci - ră bar -

ba - rii de ti - rani, _____ bar - ba - rii de ti - rani! A -

cum ori ni - cio - da - tă cro - ieș - te-ți al - tă

soar - te, La ca - re să se-n - chi - ne și cru - zii tăi duș -

mani _____ și cru - zii tăi duș - mani! A - mani!

2 Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume

Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,

Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume

Triumfător în lupte, un nume de Traian!

] bis

3 Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,

Româna națiune, ai voștri strănepoți,

Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,

„Viața-n libertate ori moarte!” strigă toți.

] bis

4 Preoți, cu crucea-n frunte căci oastea e creștină,

Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.

Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,

Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

] bis

Varianta digitală a manualului este similară cu cea tipărită, având în plus 77 de AMII, activități multimedia interactive de învățare, cu rolul de a spori valoarea cognitivă. Activitățile multimedia interactive de învățare sunt de trei feluri și sunt simbolizate pe parcursul manualului astfel:

AMII static, de ascultare activă și de observare dirijată a unei imagini semnificative

Activitate animată, filmuleț sau scurtă animație

Activitate interactivă, de tip exercițiu sau joc, în urma căreia elevul are feedback imediat

Alte butoane folosite în varianta digitală:

Accesare Cuprins manual

Accesare fereastră de afișare a rezultatelor

Accesare ajutor general manual

Micșorarea/mărirea imaginii

Salt la începutul/finalul manualului

Pagină înainte/pagină înapoi

Mărire pe tot ecranul

Schimbarea modului de afișare

Includerea unei notițe

Introducerea de marcaje colorate

Informațiile despre utilizator

Manualul vă propune un model didactic bazat pe învățarea prin observare, explorare, analiză și interpretare. Fiind o disciplină cu un pronunțat caracter practic, educația muzicală își va atinge obiectivul prin intermediul aplicațiilor, interpretării și al audii active.

Manualul îmbină metodele clasice de predare a disciplinei cu cele moderne, aparținând tehnologiei digitale, disciplina devenind astfel atrăgătoare pentru elev și adaptată la cerințele educaționale actuale. El este pus să cerceteze, să caute, să asocieze, prin toate aceste metode reușind să stabilească o punte de legătură între teoria și creația muzicală.

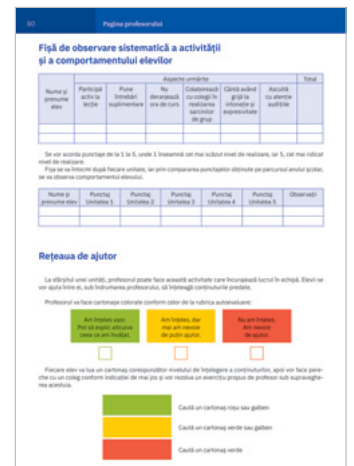
Structura manualului: Un pasionant traseu de cunoaștere în

Structura unității de învățare:

- deschidere de unitate
- lecție de predare-învățare
- portofoliu
- recapitulare-evaluare

În finalul manualului venim în sprijinul cadrelor didactice cu o **pagină a profesorului** în care propunem un model de observare sistematică a elevului, dar și o activitate pe care profesorul o poate realiza la finalul unei unități sau la evaluările sumative, prin care elevii sunt încurajați să lucreze în echipă, oferindu-și ajutorul, exersându-și cunoștințele și abilitățile de comunicare și relaționare.

- 1 Elemente de cânt și notație muzicală** – elevul învață elementele de bază ale cântului vocal și instrumental, dar și ale notației muzicale, noțiuni care reprezintă fundamentul educației muzicale.
- 2 Elemente de folclor și de relaționare a muzicii cu contextul cultural în care a fost creată** prezintă lucrări din creația românească și a altor popoare, care au o semnificație deosebită pentru spațiul și vremurile în care au fost create.
- 3 Măsurile și gesturile dirijorale** – prezintă noțiuni de metrică și gestică dirijorală și explică rolul acestora în creația și în interpretarea muzicală.
- 4 Gama majoră și gama minoră** – debutează cu prezentarea distanțelor între sunete, ca mai apoi să introducă elevul în lumea fascinantă a majorului și minorului, două noțiuni care vor fi reluate și în clasele următoare.
- 5 Termeni de mișcare, elemente de dinamică și de timbralitate** – elevul face cunoștință cu lumea expresivității muzicale, învață tipurile de voci și instrumente, dar și felul în care acestea se pot îmbina în ansambluri vocale sau instrumentale.

5 unități de învățare

Repertoriul de cântece reprezintă suportul necesar pentru elev și profesor în realizarea unor momente artistice sau pentru diversificarea opțiunilor privind alegerea cântecelor-resursă la fiecare lecție.

Structura lecției: Un parcurs de învățare coerent și eficient în 7 pași didactici

Observ

Propune o lucrare muzicală sau o audiție care ilustrează tema lecției și reprezintă un punct de plecare în demersul didactic.

Recapitulez

Actualizează cunoștințele anterioare necesare lecției care urmează a fi predată și care vor constitui baza pe care se adaugă noile cunoștințe.

Descopăr

Prezintă conținuturile nou predate, detaliat, pornind de la elementele din rubricile anterioare.

Rețin

Sintetizează rubrica **Descopăr** într-o frază cuprinzătoare care prezintă noile cunoștințe într-o formă concentrată.

Aplic

Cuprinde repertoriul de cântece și aplicațiile în care se exersează noile cunoștințe, conducând la formarea deprinderilor specifice disciplinei.

PORTOFOLIU – Un proiect care încurajează activitățile de grup sau cercetarea individuală și care va reflecta activitatea elevului.

AUDIȚII

Repertoriul de audiții pentru formarea unei culturi muzicale și a deprinderii de ascultare activă a unei lucrări muzicale. Prin scanarea codurilor QR, elevii pot avea acces la audiții suplimentare de înaltă calitate.

Competențe specifice asociate

1.1;

2.1; 2.2;

1.1; 1.2;

2.1; 2.2;

3.1;

1.1; 1.2;

3.1; 3.2;

1.1; 1.2; 2.1; 2.2;

3.1; 3.2;

1.1; 1.2;

2.1; 2.2;

1.1; 1.2;

2.1;

3.1;

1.1; 1.2;

2.1; 2.2; 2.3;

3.1; 3.2;

1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3;

3.1; 3.2

Competențe generale

- 1 Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale
- 2 Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical
- 3 Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1.1. Interpretarea vocală a unor piese monodice:

Exerciții de respirație și de emisie; exerciții de coordonare a cântului în ansamblu (față de gesturile profesorului); exerciții pentru păstrarea unei pulsații constante; interpretarea unor lucrări muzicale simple.

1.2. Interpretarea unor fragmente simple instrumentale*:

Exerciții specifice cântului instrumental (diferențiat, pentru instrumente de suflat, de coarde, cu claviaturi, de percuție) – elemente de emisie și intonație; exerciții de coordonare a cântului instrumental în grup.

2.1. Utilizarea notației înălțimilor sunetelor în lecturarea și scrierea unor fragmente de piese în Do major și la minor:

Asocierea unui cântec cunoscut cu reprezentarea sa grafică; jocuri de recunoaștere, intonare și scriere a unor note; diferențierea între mersul treptat și salturi în notația și intonația unor fragmente muzicale; intonarea gamelor, vocal și cu ajutorul unor claviaturi (inclusiv softuri gratuite disponibile pe telefoane mobile), pentru diferențierea tonurilor și a semitonurilor; exerciții de citire a unui text muzical; observarea diferențelor de exprese a unor piese în tonalitatea majoră comparativ cu tonalitatea minoră.

2.2. Utilizarea notației duratelor (note și pauze) în fragmente muzicale simple:

Executarea unor exerciții ritmice; observarea raportului matematic între durate diferite; exerciții de notare proporțională a duratelor în diferite măsuri (2/4, 3/4, 4/4); jocuri de compunere a unor ritmuri (prin diverse combinații ale unor formule ritmice date).

2.3. Operarea cu noțiuni de dinamică și timbru muzical:

Diferențierea nuanțelor în piesele interpretate; jocuri de modificare a nuanțelor într-un fragment muzical și observarea diferențelor expresive rezultate; diferențierea unor instrumente în funcție de sursa de producere a sunetelor; observarea diferențelor timbrale în cântul vocal (în funcție de vocalele și consoanele utilizate, soluții de cântat cu gura închisă etc.), inclusiv cu ajutorul unui soft (spectrograma); diferențierea timbrală a unor ansambluri muzicale (coruri pe voci egale/mixte, ansambluri camerale/orchestre de cameră/orchestre simfonice etc.).

3.1. Descrierea stărilor și ideilor generate de audierea unor lucrări muzicale:

Discuții libere asupra conținutului afectiv și ideatic al unor lucrări; imaginarea unui interviu cu un compozitor.

3.2. Relaționarea muzicii cu contextul cultural în care a fost creată:

Experimentarea unor dansuri din diverse arii geografice; observarea relevanței contextului istoric al anumitor lucrări muzicale; realizarea unor prezentări publice ale unor lucrări muzicale, la alegere.

* Abordarea interpretării instrumentale va ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.

Cântec de toamnă

Muzica: Nicolae Lungu

Andante

Mân-dră-i toam-na și bo - ga - tă În le - gu - me și - a - poi, ia - tă!

A - re fruc-te, câ - te vrei, și must bun din stru-gu - rei.

- 3 a. Învață cântecul de mai jos, parcurgând etapele corecte.
- b. Fata din imaginea alăturată este foarte tristă, întrucât și-a pierdut accesoriile sub forma pauzelor corespunzătoare duratelor muzicale din cântecul de mai jos. Ajut-o și desenează pentru ea, în caiet, alte accesorii sub forma pauzelor muzicale.
- c. Despre ce dans popular este vorba în cântecul de mai jos? Enumeră încă trei dansuri populare pe care le cunoști.
- d. Arată semnul care îți indică nuanța în care să cânti. Explică semnificația acestuia.

Hai să tragem hora mare!

Din folclorul copiilor

f

1. Frun - ză ver - de de ci-coa-re, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la,
Hai să tra-gem ho-ra ma-re!

2. Să ju-căm ho - ra pe loc—
Și s-a-vem ma - re no-roc,

1. Pe câm-pi - a cea cu flori, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la,
Că e soa-re fă - ră nori.

2. Tot mai lin, mai lin, mai lin,
Ca soa-re - le pe se-nin.

Joc muzical

Se dispune colectivul clasei în cerc. Un elev începe cântecul având o minge în mână. Pasează. Cel care va prinde mingea va continua cântecul. Cine aruncă mingea în afara cercului, o scapă sau nu cântă corect iese din joc. Cântecul se va cânta de trei ori. Câștigă cei care rămân în joc până la final.

NICOLAE LUNGU

1900–1993

Renunt profesor, dirijor și compozitor de muzică bisericească ortodoxă. În semn de prețuire, Corala Patriarhiei Române îi poartă numele.

ȘTIAI CĂ...

- Hora este și numele unei fabrici de instrumente muzicale din orașul Reghin, apreciată în toată Europa.
- Terapia cu muzică este la fel de veche ca și medicina și a fost folosită de mai multe civilizații turce stabilite în Asia Centrală și Anatolia.
- În cultura greacă antică, muzica a fost considerată sursa tuturor virtuților și era folosită pentru educația și purificarea sufletului.

AUDIȚII

- Nikolai Rimski-Korsakov, *Zborul cărăbușului*
- Grigoraș Dinicu, *Hora staccato*
- Piotr Ilici Ceaikovski, *Frumoasa din pădurea adormită*

Evaluare inițială

Evalueați-vă rezultatele.

BAREM

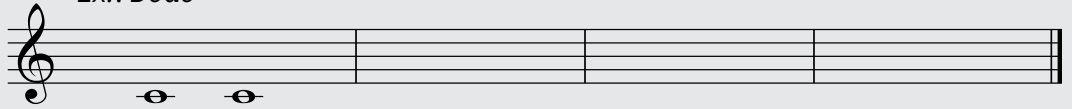
1. 1 punct;
2. 2 puncte;
3. 3 puncte;
4. 1 punct;
5. 1 punct;

2 puncte din oficiu

Total: 10 puncte

- 1 Notează pe portativ note muzicale, astfel încât din denumirile lor să formezi 3 nume proprii.

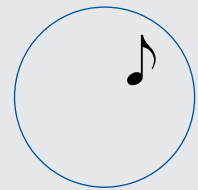
Ex.: Dodo

- 2 Mariei îi place foarte mult să asculte muzică și să deseneze. Așa că, într-una din zile, s-a gândit să realizeze un desen muzical. Lucrarea sa înfățișa un personaj numit Muzicel. El avea:

- a Capul și corpul – note întregi;
- b Ochii – optimi;
- c Nasul – cheia sol;
- d Gura – pauza de optime;
- e Urechile – pauze de pătrime;
- f Mâinile – pătrimi;
- g Picioarele – doimi.

Ex.:

Cum crezi că arăta Muzicel? Desenează-l și tu, pornind de la exemplul dat!

Dacă vei răsfoi cu atenție manualul, îl vei întâlni pe Muzicel la lecția despre duratele muzicale.

- 3 Enumeră trei dansuri populare care să înceapă cu literele: **a**, **b** și **c**.

Ex.: un dans care începe cu **b** este *brâul*.

- 4 Care dintre termenii enumerați mai jos indică nuanțe muzicale?

mezzo-piano (mp); forte (f); piano (p); entuziasmat;
moderato; vioi; allegro; mezzo-forte (mf).

Ex.: mezzo-piano (mp).

- 5 Adevărat sau fals?

- a Bara dublă finală se întâlnește la începutul cântecului.
- b Grupul de 5 linii paralele orizontale și 4 spații egale se numește portativ.
- c Pe portativ se notează nuanțele muzicale.
- d Măsura de 4/4 se formează din două măsuri de 2/4.

Ex.: Bara dublă finală se întâlnește la începutul cântecului. – FALS

AUTOEVALUARE

Să reflectăm la ceea ce am învățat!

Exercițiile se vor rezolva în caietul de muzică sau pe pagina de manual fotocopiată.

Am înțeles ușor.
Pot să explic altcuiva
ceea ce am învățat.

Am înțeles, dar
mai am nevoie
de puțin ajutor.

Nu am înțeles.
Am nevoie
de ajutor.

U1

Elemente de cânt și notație muzicală

Lecția 1	12	Cântul vocal
Lecția 2	14	Cântul instrumental
Lecția 3	16	Portativ, cheie, notația semnelor de repetiție și a voltelor
Lecția 4	18	Notația înălțimilor de note în cheia sol
Lecția 5	20	Profilul melodic (repetare, direcție, mers treptat, salturi)
Lecția 6	22	Notația duratelor de: notă întreagă, doime, pătrime, optime și a pauzelor corespunzătoare
Lecția 7	24	Șaisprezecimea
Lecția 8	26	Legato de prelungire și de expresie
Lecția 9	28	Punctul de prelungire
Recapitulare	30	
Evaluare	30	

YMA SUMAC

1922–2008

Despre cântăreața peruviană se spunea că avea un ambitus (întinderea între cea mai gravă și cea mai acută notă pe care le poate cânta o voce) impresionant, de patru octave.

De la o vârstă fragedă a participat la emisiuni radio, a jucat în filme și a făcut înregistrări în toată America de Sud.

A ajuns în Statele Unite în anii 1940 și a cântat cu un mic grup de muzicieni și dansatori. Ea a jucat în mai multe filme și spectacole și a continuat să cânte până în anii 1990. Lansarea albumului ei *Voice of the Xtabay* a reprezentat debutul unei perioade de faimă care a inclus numeroase spectacole.

Ea a pretins că este un descendent al împăraților incași și a purtat halate colorate cu fir de aur și argint pentru a transmite imaginea unei prințese. Se numără printre artiștii care au primit o stea pe Hollywood Walk of Fame.

Cântul vocal

Observ

Recapitulez

Pentru a cânta corect, este nevoie să respectăm următoarele reguli:

- 1 Spatele trebuie să fie drept pentru o respirație corectă.
- 2 Inspirăm adânc pe nas, expirăm lent pe gură, având grijă să ne ajungă aerul pentru a termina versul sau fraza muzicală.
- 3 Respirăm, de regulă, doar când întâlnim pauze sau la sfârșitul versurilor.
- 4 Gura se deschide ca un oval pe verticală.
- 5 Cuvintele trebuie pronunțate clar, pentru a fi înțelese.

Descopăr

Cântul vocal se poate executa: **a.** individual; **b.** în grup (2, 3 sau 4 persoane); **c.** în cor.

Înainte de a cânta, trebuie să facem câteva exerciții de încălzire a vocii. Acestea se numesc **vocalize** și au rolul de a exersa respirația, emisia, dicția și intonația, necesare unui cântat frumos.

Respirația trebuie să se producă fără zgomot și fără a fi vizibilă.

Emisia sunetelor se face cu gura ușor rotunjită pe verticală. De reținut este faptul că, în funcție de stilul muzical pe care îl cântăm (pop, rock, jazz, muzică cultă), emisia sunetelor vocale poate fi diferită.

Dicția reprezintă pronunțarea corectă și clară a cuvintelor din textul cântat.

Intonația este emiterea sunetelor la înălțimea lor corectă. Atunci când cântăm în grup sau în cor, pentru a avea o bună intonație, interpreții trebuie să se asculte între ei, pentru a fi pe același ton cu ceilalți membri.

Corul este condus de un dirijor. Acesta dă tonul pentru începutul cântecului, iar prin gesturi specifice, dă semnalul de debut și are grijă ca toți membrii corului să cânte împreună.

Rețin

Indiferent de varianta în care interpretăm o lucrare vocală (individual, în grup sau în cor), trebuie să ținem cont de respirație, emisie, dicție și intonație.

Înainte de a cânta, ne încălzim vocea cu ajutorul vocalizelor. În timp ce cântăm în cor, suntem atenți la dirijor pentru a prelua tonul și pentru a începe să cântăm toți deodată.

Aplic

- 1 Efectuează următoarele exerciții pentru a-ți exersa dicția:
 - a Este pestriță prepelița pestriță, dar mai pestriți sunt puii prepeliței pestrițe.
 - b Doamne Dudău, dă-mi două dude din dudul dumitale de dincolo de drum.